

Tonåringar utnyttjar barn i kriminella nätverk

Barn i 12–15-årsåldern rekryteras till kriminella nätverk av andra unga som ofta är 15–20 år. Rekryteringen kan gå snabbt, ibland på mindre än en dag. För de kriminella nätverken är nyrekryteringen ett sätt att bygga ut distributionskedjor för narkotika i närområdet. Det är svårt för ett barn att lämna ett kriminellt nätverk, men ibland uppstår tillfällen till avhopp när barnets rekryterare lämnar landet eller hamnar i fängelse och därmed inte kan övervaka barnet på samma sätt. Det visar en ny rapport från Brottsförebyggande rådet, Brå.

- Vår studie visar att det framförallt är tonåringar som värvar yngre barn till de kriminella nätverken och utnyttjar dem som sin egen arbetskraft. De yngre barnen är särskilt efterfrågade när det gäller att hantera narkotika. På så vis kan de äldre tonåringarna tjäna mer pengar och göra karriär inom nätverken, säger Katharina Tollin, projektledare, Brå.

Det kan gå snabbt att rekrytera ett barn till ett kriminellt nätverk. I riskzonen finns barn som redan begår mindre allvarliga brott, är synliga utomhus i utsatta områden eller har vänner och anhöriga inom nätverken och därmed är barnen mottagliga för att uppvaktas av de äldre i området. Ibland är det barnet som söker upp nätverket, men då utan vetskap om att barnet självt förlorar sitt självbestämmande för en lång tid framöver. Det förekommer också att barn och unga tvingas eller luras in i kriminella nätverk. De nyrekryterade barnen används i första hand för att förvara, transportera och sälja narkotika. Därefter kan de också få andra uppdrag – som att transportera vapen, utföra våldsdåd och hjälpa till med bedrägerier. Yngre barn är billig arbetskraft, får ta sig an sysslor med stor risk för upptäckt och bidrar till de kriminella nätverkens tillväxt och förankring i området.

Utträden från nätverken är hårt reglerade. Därför är det särskilt viktigt att samhället agerar vid specifika tidsfönster då det kan vara möjligt motivera ett barn eller en ungdom att hoppa av. Ett sådant tidsfönster kan exempelvis vara när personer i nätverkens ledande positioner hamnar i häkte eller fängelse och därmed inte kan övervaka barnet på samma sätt som tidigare.

Fakta

Rapporten *Barn och unga i kriminella nätverk* (2023:13) är ett regeringsuppdrag. Rapporten baseras i huvudsak på intervjuer med 28 personer som själva varit delaktiga i kriminella nätverk i Sverige. Brå har också analyserat kvalitativa och kvantitativa underrättelsesdata samt bearbetat kriminalstatistik och data från förundersökningar respektive utredningar enligt lagen med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare under 15 år, så kallade LUL-utredningar.

Kontakt

- Katharina Tollin, projektledare, tfn: 08-527 58 537; e-post: katharina.tollin@bra.se
- Anna Jonsson, utredare, tfn: 08-527 58 405; e-post: anna.jonsson@bra.se

Brottsförebyggande rådet (Brå) är en myndighet som verkar för att brottsligheten minskar och tryggheten ökar i samhället genom att ta fram fakta och sprida kunskap om brottslighet och brottsförebyggande arbete. Brå producerar även den officiella kriminalstatistiken, utvärderar reformer, bedriver forskning och stödjer lokalt brottsförebyggande arbete. www.bra.se